

ประโยค ป.ธ. ๘
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

๑. อิมะสุ หิ อกุสลโต จตุตถาโร ทิฏฐิสมปยุตตจิตตูปปาทา
 ปรีคตมเม อารพุก ปรามสนอสุสาทนาภินนุทนกาเล กามาวจราลมพนา
 เคนเวกาเรณ สดตวิสติ มหคคตมเม อารพุก ปวคตีย์ มหคคตารมมณา
 สมมติมเม อารพุก ปวคตีย์ ปณณตคาลมพนา ฯ ทิฏฐิวิปยุตตจิตตูปปาทาปี
 เตเชว รมเม อารพุก เกวลั อสุสาทนาภินนุทนวเสน ปวคตีย์ ปฏิมสมปยุตตา
 จ ทุสสนวิปปฏิสาร์วเสน วิจิจจนาสทคโต อนัญจกมนวเสน อุทจจสทคโต
 วิกขิปนวเสน อวุปสมวเสน จ ปวคตีย์ ปรีคตมคคคตปณณตคตารมมโฆ ฯ
 กุสลโต จตุตถาโร กุริยโต จตุตถาโรติ อญจณาณวิปยุตตจิตตูปปาทา
 เสกขปญุชชนชีณาสวานั อสกกจจทานปัจจเวกขณมมสุสวานาที่สุ ปรีคตมเม
 อารพุก ปวคตกาเล กามาวจราลมพนา อติปคณชฌานปัจจเวกขณกาเล
 มหคคตารมมณา กสิณนิมิตตาที่สุ ปรีกมมาทิกาเล ปณณตคตารมมณาติ ทญจพหุ ฯ
 อรหตตมคคผลวชชิตาลมพนานิ เสกขปญุชชนสนุคานเนสเวว ปวคตุนโต ฯ
 เสกขาปี หิ จเปตวา โลภยจิตตัม อรหตตมคคผลสงฆาตัม ปาฏิปุคคกัม จิตตัม
 ชานิตุํ น สกโกนติ อนธคคตคตา ตถา ปญุชชนาทโยปี โสตาปนุนาทีนั ฯ
 เสกขานั ปน อคตโน มคคผลปัจจเวกขณเสว ปรีสนุคานคตมคคผลารมมณา
 อภิญญาช ปรีกมมกาเล อภิญญาจิตเตเนว มคคผลานั ปรีจฉินุทนกาเล จ
 อคตโน อคตโน สมานานั เหฏฐิมานณจ มคคผลมเม อารพุก กุสลชวานานั
 ปวคตติ อคตตีติ อรหตตมคคผลเสว ปฏิกขเโป กโต ฯ

๒. กพุก มาตูกุจฉิยั เสนตตีติ กพุกเสชชกา ฯ เตเชว รุปาที่สุ
 สดตคตาย สดตคตติ กพุกเสชชกสดตคตา ฯ เอวั อณจชชลาพุชานั ตีณิ ทสกาณิ
 ปาตูกวานุติ ยานิ กลลรูปนุติ วุจจนุติ ปรีปิณจจิตานิ ตานิ ชาติอณญาช เอกสุส

อัสโน ปสนุนคิดเตเล ปกขิปิตวา อุทฐฏสส ปกขมริตวา อคฺเค จิตวินทุมคฺคตานิ
 อจฺฉานิ วิปฺปสนฺนานิ ฯ กทาจิ น ลพฺภติ อภาวกสฺสคฺคานํ วเสน ฯ คโต
 ปฺรนฺติ ปฏฺฐิสฺสนฺธิโต ปรี ฯ ปวตฺติกาเลติ สฺสคฺคเมว สฺสคฺคาเห ฎีกาการมเตน
 เอกาทสเม สฺสคฺคาเห วา ฯ กเมนาติ จกฺขุทสฺสกาปฺตภาวโต สฺสคฺคาหาติกฺกเมน
 โสคทสํ คโต สฺสคฺคาหาติกฺกเมน ฆานทสํ คโต สฺสคฺคาหาติกฺกเมน
 ชิวฺหาทสกฺกนฺติ เหว์ อนุกฺกเมน ฯ อฏฺฐกถายมฺปิ หิ อยมคฺโค ทสฺสีโต ว ฯ
 จิตฺติกาลนฺติ ปฏฺฐิสฺสนฺธิจิตฺตสฺส จิตฺติกาลํ ฯ ปฏฺฐิสฺสนฺธิจิตฺตสหาธา หิ
 อุตฺตจฺฉานปฺปคฺคา คสฺส จิตฺติกฺขณฺเ สุทฺฐฏจกํ สมฺภูจฺจาเปณฺตี คธา อุปฺปนฺนา
 ภงฺคกฺขณฺเคคิอาทินา อนุกฺกเมน อุตฺตรูปี ชเนติ ฯ โอชาสมฺรณมฺปาทาयाติ
 คทฺทุกเสยฺยกสฺส มาคฺอุชฺโฆหริตาทารโต สํเสทโฆปฺปาทิกานณฺจ มุขคคเสมฺหาทิตฺโต
 โอชาย รสหรณฺณินฺนุสาเรณ สรีเร สมฺรณกาลโต ปฏฺฐาย ฯ จิตฺติจิตฺตํ อุปฺริมํ
 เอตฺตสฺสาติ จิตฺติจิตฺโตปฺริ ฯ กมฺมชฺรูปานิ น อุปฺปชฺชนฺติ คทฺอุปฺปคฺติขํ
 มรณภาวโต ฯ กมฺมชฺรูปวิจฺเจเทหิ มโตติ วุจฺจติ ฯ ยถา

อายุ อสุมา จ วิญฺญาณํ ยथा กายํ ชนฺติมํ
 อปฺวิทฺโธ คทา เสติ นิริตฺถวํ กลิงฺครนฺติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เคล็ด ประโยค ป.ธ. ๕ แปล มครเป็นไทย

๑. พึงเห็นความตกลงใจว่า ความจริง ในจิต ๒๐ ดวงเหล่านี้ จิตคู่บาทที่สัมปยุตด้วยทวิภูติ ๔ ดวง ฝ่ายอกุศล มีกามาวจรธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาที่ปรารภกามาวจรธรรม ยึดถือ ยินดี และเพลิดเพลิน มีมหัคคตธรรม เป็นอารมณ์ในเวลาที่ปรารภมหัคคตธรรม ๒๗ มีบัญญัติธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาที่ปรารภสมมติธรรมเป็นไป โดยอาการนั้นนั่นเอง ฯ แม้จิตคู่บาท ที่เป็นทวิภูติวิปยุต ก็มีกามาวจรธรรม มหัคคตธรรม และบัญญัติธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาเป็นไปด้วยอำนาจปรารภธรรมเหล่านั้นนั่นแล ยินดี และเพลิดเพลิน อย่างเดียว แต่จิตคู่บาทที่สัมปยุตด้วยปฏิฆะ มีกามาวจรธรรม มหัคคตธรรม และบัญญัติธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาที่เป็นไปด้วยอำนาจการประทุษร้าย และความเคียดแค้นใจ จิตคู่บาทที่สหระคตด้วยวิจิกิจฉา มีกามาวจรธรรม มหัคคตธรรม และบัญญัติธรรมเป็นอารมณ์ในเวลาที่เป็นไป ด้วยอำนาจไม่ถึง ความตกลงใจ จิตคู่บาทที่สหระคตด้วยอุทธังจะ มีกามาวจรธรรม มหัคคตธรรม และบัญญัติธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาที่เป็นไปด้วยอำนาจความฟุ้งซ่าน และด้วยอำนาจความไม่สงบ ฯ จิตคู่บาทที่เป็นญาณวิปยุต ๘ ดวง คือ ฝ่ายกุศลจิต ๔ ดวง ฝ่ายกุรียาจิต ๔ ดวง มีกามาวจรธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาที่ปรารภกามาวจรธรรม เป็นไปในกิจมีการให้ การพิจารณา และการฟังธรรม โดยไม่เคารพเป็นคั่นของพระเสขบุคคลปุชชนและพระชีนาสพ มีมหัคคตธรรม เป็นอารมณ์ ในเวลาที่พิจารณาณานที่ชำนาญยิ่ง มีบัญญัติธรรมเป็นอารมณ์ ในเวลาที่บริกรรมในกสิณนิมิตเป็นคั่น เป็นอาทิ ดังนี้ ฯ

(จิต ๕ ดวง เหล่านี้ คือ กามาวจรกุศลจิต ที่เป็นญาณสัมปยุต ๔ ดวง และอภิญาญกุศลจิต ปัญจกมณกุศลจิต ๑ ดวง) ชื่อว่า มีอารมณ์เว้นอรหัตตมรรคจิต และอรหัตตผลจิต เป็นอารมณ์เพราะเป็นไปเฉพาะในสันดานของพระเสขบุคคลและปุชชนทั้งหลายเท่านั้น ฯ ความจริง แม้พระเสขบุคคลทั้งหลาย

ก็ย่อมไม่สามารถรู้จักที่เป็น ไปเฉพาะบุคคลกล่าวคืออรหัตตมรรคจิต และ
 อรหัตตผลจิต เว้นโลกียจิตเสีย เพราะคนยังมิได้บรรลุ แม้บุคคลทั้งหลายมีปุถุชน
 เป็นต้น ก็เหมือนกัน คือ ย่อมไม่สามารถรู้มรรคจิตและผลจิตของพระอริยบุคคล
 ทั้งหลาย มีพระโสดาบัน เป็นต้น เพราะคนยังมิได้บรรลุ ฯ แต่ในการพิจารณาพรรค
 และผลของตน ในการบริกรรมอภิญา ซึ่งมิมรรคจิต และผลจิต ที่อยู่ในสันดาน
 ของผู้อื่นเป็นอารมณ์ และในกาลกำหนดมรรคจิตและผลจิต ด้วยจิตที่สัมปยุต
 ด้วยอภิญ्यानันต์แล กุศลชวนจิตทั้งหลายปรารภธรรมคือมรรคและผลของตน ๆ
 ของพระเสขบุคคลทั้งหลาย ผู้เสมอกันและของพระเสกขบุคคลทั้งหลายผู้ต่ำกว่า
 เป็นไป ย่อมมีแก่พระเสขบุคคลทั้งหลายได้ เพราะเหตุนี้ ท่านพระอนุรุธาจารย์
 จึงทำการห้ามเฉพาะอรหัตตมรรคจิต และอรหัตตผลจิตเท่านั้น ฯ

๒. เหล่าสัตว์ ชื่อว่า กัมภเสชยกะ เพราะอรรถวิเคราะห์ว่า นอนใน
 ครรภ์ คือในท้องของมารดา ฯ ผู้นอนในครรภ์เหล่านั้นนั้นแหละ ชื่อว่า
 สัตว์ เพราะเป็นผู้ข้องในอารมณ์ทั้งหลาย มีรูปารมณ์ เป็นต้น เหตุนี้ จึงชื่อว่า
 กัมภเสชยกสัตว์ ฯ ทสกะ ๓ ประการ ที่มีปรากฏแก่เหล่าอัญชาษสัตว์
 และชลาพูษสัตว์ ซึ่งท่านเรียกว่า กลลรูปอันเป็นหมวดเดียวกัน มีขนาดเท่าหยาด
 น้ำมัน ที่หยดลงแล้ว ติดอยู่ที่ปลายขนแกะแรกเกิดเส้นหนึ่ง ที่บุคคลจุ่มในน้ำมัน
 งามใส แล้วยกขึ้น เป็นธรรมชาติผ่องใสด้วยประการฉะนี้ ฯ ในกาลบางครั้ง
 ย่อมไม่ได้ภาวทสกกลาป ด้วยอำนาจเหล่าอภาวสัตว์ ฯ ชื่อว่า คโค ปริ ได้แก่
 ต่อจากปฏิสนธิกาล ฯ บทว่า ปวตฺติกาเล ความว่า ในสัปดาห์ที่ ๗ หรือใน
 สัปดาห์ที่ ๑๑ ตามมติของพระฎีกาจารย์ ฯ บทว่า กเมน ความว่า ตามลำดับ
 อย่างนี้คือ โดยล่วงไป ๑ สัปดาห์ ต่อจากจักขุทสกกลาปมีปรากฏ โสทสกกลา
 ปจึงมีปรากฏ โดยล่วงไปอีก ๑ สัปดาห์ ต่อจากนั้น ขานทสกกลาป จึงมีปรากฏ
 โดยล่วงไปอีก ๑ สัปดาห์ ต่อจากนั้น ไป ชิวหาทสกกลาปจึงมีปรากฏ ฯ ความจริง
 แม้ในอรรถกถา พระอรรถกถาจารย์ ก็ได้แสดงเนื้อความนี้ไว้เสร็จแล้ว ฯ
 บทว่า จิตฺกาลี ได้แก่ ซึ่งฐิติขณะแห่งปฏิสนธิจิต ฯ ความจริง ความสืบต่อ

แห่งรูปกลาปที่เกิดพร้อมกับปฏิสนธิจิต ย่อมให้อุตฺตฺฐรูปเกิดตามลำดับเป็นต้น คือความสืบต่อแห่งรูปกลาป ที่ถึงฐานะแห่งอุตฺตฺฐ ย่อมให้สุทฺถฐฎฐกกลาปตั้งขึ้น ในฐิติขณะแห่งปฏิสนธิจิตนั้น ความสืบต่อแห่งรูปกลาป ที่ถึงฐานะแห่งอุตฺตฺฐซึ่งเกิดขึ้น ในกาลนั้น ย่อมให้สุทฺถฐฎฐกกลาปตั้งขึ้นในภังคขณะแห่งปฏิสนธิจิตนั้น ๆ

ชื่อว่า โธชาพรณมฺปาทาย ความว่า สำหรับคัพฺภเสยยกสัตว์ จําเดิมแต่อาหารที่มารคา กลืนกินแล้ว และสำหรับสังเสทขสัตว์ และโอปฺปาติกสัตว์ จําเดิมแต่กาลที่อาหาร จากเสมหะ ที่อยู่ในปากเป็นต้น แผ่ซาบซาบไปในร่างกายตามเส้นเอ็นอันเป็น เครื่องรับรส ๆ จุติจิต มีในเบื้องบนของจิตดวงที่ ๑๗ นั้น เพราะเหตุนั้น จิตดวงที่ ๑๗ นั้น จึงชื่อว่า มีจุติจิตในเบื้องบน ๆ กัมมชรูปทั้งหลาย ชื่อว่า ย่อมไม่เกิดขึ้น เพราะในเมื่อกัมมชรูปนั้นเกิดขึ้น ความตาย ก็ไม่มี ๆ เพราะเมื่อกัมมชรูปขาดลง สัตว์ท่านเรียกว่า ตายแล้ว ๆ เหมือนอย่างที่ท่าน พระโบราณจารย์กล่าวไว้ว่า

อายุ(ชีวิตินทรีย์) ไออุ่น (เต โชธาคุที่เกิดแต่กรรม)
และวิญญาณ (วิปากวิญญาณ) ย่อมละร่างกายนี้
ในกาลใด ในกาลนั้น ภายนี้ถูกทอดทิ้ง นอนอยู่
คล้ายท่อนไม้ ที่ไร้ประโยชน์ ฉะนั้น ๆ